

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

ОС Бакалавр

на основі ОС бакалавр, магістр, ОКР спеціаліст (НРК 6, НРК7)

Освітня програма: Підприємництво та торгівля

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

(денна та заочна форми навчання)

Умань-2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного екзамену з основ підприємницької діяльності є перевірка знань та умінь Вступників.

Вступник повинен **знати**: сутність підприємництва, основні види підприємницької діяльності, функції і правила поведінки бізнесмена, принципи і сутність господарських рішень, що приймаються в підприємницькій діяльності, порядок ліцензування певних видів підприємництва, виявлення сутності етики ділового спілкування.

Вступник повинен **вміти**: обрати вид підприємницької діяльності і обрахувати витрати на створення фірми; підготовити документи і зареєструвати фірму певної організаційно-правової форми; засвоєння технології прийняття управлінських рішень; знання способів розв'язання конфліктів і усунення стресів; розробляти заходи щодо прийняття ефективних господарських рішень; володіння методами мотивування, стимулування якісної роботи персоналу; організація власної праці та праці персоналу.

Фахові вступні випробування здійснюються шляхом оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок вступників.

Фахові вступні випробування проходять в усній формі. Вступники дають відповідь на три питання, які дозволяють перевірити сформованість у нього відповідних умінь та навичок.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

<i>Rівень</i>	<i>Бали</i>	<i>Характеристика усних відповідей</i>
Не склав	0 – 99	Вступник має слабкі уявлення про об'єкт вивчення (питання), не може відтворити або відтворює лише незначну частину основних понять.
Склад	Початковий	100 Вступник має уявлення про об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, може навести окремі елементарні основні визначення.
	101 – 109	101 – 109 Вступник має уявлення про об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, може навести окремі елементарні основні визначення, чітко формулює власну думку.
	110 – 119	110 – 119 Вступник має уявлення про об'єкт вивчення, відтворює менше половини навчального матеріалу, може навести окремі елементарні основні визначення, виявляє здатність елементарно викласти думку, при допомозі комісії може виконати певні елементарні завдання.
Середній	120 – 129	Вступник може відтворити лише частину з

		теоретичного матеріалу з основ фінансово-економічної діяльності, знає лише основні визначення та питання, не повністю відповідає на питання екзаменаційного білету, при вирішенні завдань допускає неточності принципового характеру, не додержується послідовності викладання матеріалу екзаменаційного білету.
	130 – 139	Вступник може відтворити лише частину теоретичного матеріалу з основ фінансово-економічної діяльності, знає лише основні визначення та питання, не повністю відповідає на питання екзаменаційного білету, при вирішенні завдань допускає неточності принципового характеру, не додержується послідовності викладання матеріалу екзаменаційного білету. У відповіді вступника може бути порушенна послідовність викладання теоретичного матеріалу, можуть мати місце перекручення у формуванні складних теоретичних положень.
	140 – 149	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності.
Достатній	150 – 159	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник може самостійно аналізувати, узагальнювати та робити висновки, вміє наводити власні приклади на підтвердження викладених думок. Але відповідь вступника має окремі несуттєві неточності.
	160 – 169	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність

		фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник може встановлювати найсуттєвіші зв'язки між явищами, факторами, самостійно аналізувати, узагальнювати та робити висновки.
	170 – 179	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник вміє застосовувати отримані знання в різних ситуаціях, вміє узагальнювати та систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власних аргументаціях.
Високий	180 – 189	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник володіє глибокими і досконалими знаннями, застосовує отримані теоретичні знання в нестандартних ситуаціях, вміє узагальнювати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, вміє наводити власні приклади на підтвердження викладених думок, критично оцінює окремі факти і явища в діяльності підприємств, установ, організацій.
	190 – 199	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник володіє глибокими і досконалими знаннями, застосовує отримані теоретичні

		знання в нестандартних ситуаціях, вміє узагальнювати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, вміє наводити власні приклади на підтвердження викладених думок, критично оцінює окремі факти і явища в діяльності підприємств, установ, організацій, виявляє особисту позицію щодо них. Може самостійно ставити та розв'язувати проблеми, вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
	200	Вступник розуміє і знає теоретичні та методологічні основи фінансово-економічної діяльності, володіє основними положеннями, принципами, поняттями та розуміє сутність фахових економічних дефініцій. Достатньо висвітлює теоретичні знання та навички їх практичного застосування з відповідних питань фінансово-економічної діяльності. При цьому вступник володіє глибокими і досконалими знаннями, застосовує отримані теоретичні знання в нестандартних ситуаціях, вміє узагальнювати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, вміє наводити власні приклади на підтвердження викладених думок, критично оцінює окремі факти і явища в діяльності підприємств, установ, організацій, виявляє особисту позицію щодо них. Може самостійно ставити та розв'язувати проблеми, вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань. Переконливо аргументує особисту позицію, узгоджуючи її з отриманими знаннями та загальними цінностями, розвиває свої обдарування та нахили.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Питання екзаменаційного білета оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання екзаменаційного білету.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА. ОСНОВНІ ВИДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття підприємницької діяльності. Суб'екти підприємницької діяльності. Законодавче врегулювання ведення бізнесу. Підприємництво як особлива економічна категорія, функції та принципи підприємницької діяльності. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства.

Роль та функції підприємця. Якості підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування. Великий, середній і малий бізнес. Роль антимонопольного законодавства в розвитку економіки. Легальний і тіньовий бізнес. Поняття комерційної і некомерційної організації. Роль некомерційної організації в бізнесі.

ТЕМА 2. ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ІДЕЇ І МЕТОДИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Поняття «підприємницька ідея», її зміст. Джерела формування нових ідей. Сфера і технологія підприємницьких рішень. Економічні методи підприємницьких рішень.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу. Визначення переваг створюваного підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва. Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємництві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії. Припинення діяльності підприємств.

Вибір способу започаткування бізнесу. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії. Етапи започаткування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємництва та засновницький договір. Формування статутного фонду. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку. Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва

ТЕМА 4. РЕЄСТРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Види підприємств в Україні. Особливості створення підприємств різних форм власності. Вимоги до статутного фонду. Порядок реєстрації підприємств в Україні. Установчі та реєстраційні документи. Резервування найменування підприємства.

Вимоги до складу засновників у різних організаційних формах підприємств. Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб. Особливості реєстрації акціонерних товариств, товариства з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, командитних товариств тощо. Внесення змін до

установчих документів.

ТЕМА 5. ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА ПАТЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття ліцензії та ліцензування. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Законодавче врегулювання ліцензування. Порядок отримання ліцензії. Вартість ліцензій по різних видах економічної діяльності.

Поняття патентування. Особливості та порядок придбання патенту у видавничій сфері. Продовження патенту та порядок його скасування. Короткотерміновий патент. Вартість патентів по видах діяльності.

ТЕМА 6. ПОРЯДОК ЛІКВІДАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Ліквідація підприємств та призупинення діяльності. Порядок ліквідації підприємств: за вимогами засновників, за рішенням суду.

Вартість ліквідації підприємств. Банкрутство та санація. Відносини з контролюючими та наглядовими органами під час ліквідації.

ТЕМА 7. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності. Кредитування підприємств різних форм власності. Види кредитів. Банківське кредитування. Принципи та умови кредитування. Вимоги до документів, необхідних для отримання кредиту.

Вартість залучених та запозичених коштів. Особливості забезпечення. Фінансування бізнесу за рахунок власних коштів. Лізинг обладнання як альтернатива кредиту. Венчурне фінансування: сутність, особливості та можливість отримання.

ТЕМА 8. ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Загальна та спрощена система оподаткування, обліку та звітності підприємницької діяльності. Особливості для юридичних осіб різних форм власності та фізичних осіб. Єдиний податок для юридичних та фізичних осіб.

Порядок та форми ведення обліку на підприємствах. Види податків. Податкові пільги в різних сферах діяльності. Штрафні санкції.

ТЕМА 9. РИЗИКИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Види ризиків. Види і особливості економічних, політичних, комерційних, інвестиційних і виробничих ризиків.

Способи зменшення ризиків для бізнесу. Роль і види страхування. Франчайзинг і лізинг як способи зниження ризиків.

ТЕМА 10. ЗАХИСТ БІЗНЕСУ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ТАЄМНИЦЯ

Внутрішні і зовнішні шахрайства. Внутрішні та зовнішні забезпечення безпеки бізнесу. Боротьба недобросовісною конкуренцією. Закони безпеки. Організація системи безпеки.

Поняття підприємницької таємниці. Предмет та об'єкти комерційної таємниці. Законодавче врегулювання. Урахування в договірних відносинах. Порядок її розголошення та нагляд за дотриманням. Відповіальність за розголошення таємниці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонюк Я. М., Шиндировський І. М. Комерційна діяльність : навчальний посібник : рек. МОН молодьспорту України. Львів : Магнолія 2006, 2018. 333 с.
2. Апопій В. В., Середа С. А., Шутовська Н. О. Основи підприємництва : навч. посібник : рек. МОН молодьспорту України. Львів : Новий Світ-2000, 2013. 322 с.
3. Балабан П. Ю., Балабан М. П., Мітяєва Т. Л., Михайлена О. М., Попова Л. О., Хурса М. М. Комерційна діяльність : підручник : [рек. МОН України як підручник для студ. I-IV рівнів акредитації] / за ред. П. Ю. Балабана ; МОН України, Вищий навч. заклад УКООПСПЛКИ Полтавський ун-т економіки і торгівлі, Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Світ книг, 2015. 451 с.
4. Балджи М. Д., Доброва Н. В., Однолько В. О., Осипова М. М. Торговельне підприємництво : навчальний посібник. Київ : Кондор-видавництво, 2017. 112 с.
5. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики: навч. посіб. 3-е вид., стереотип. К. : Знання, 2005. 302 с.
6. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посіб. 3-те вид., випр. і доп. К. : Знання-Прес, 2006. 285 с.
7. Виноградська А. М. Основи підприємництва: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Кондор, 2008. 544 с.
8. Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Желябін В. О., Ажажа М. А. Основи підприємництва: теорія і практикум: навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2009. 454 с.
9. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС Україна, 2019. 499 с.
10. Донець Л. І., Романенко Н. Г. Основи підприємництва: навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2006. 320 с.
11. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. / [Н. В. Сментина та ін.] ; (за заг. ред. д-ра екон. наук Н. В. Сментини) ; Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 320 с.
12. Захарчин Г. М. Основи підприємництва: навч. посіб. К. : Знання, 2008. 437 с.
13. Козловський В. О., Лесько О. Й. Виробниче та комерційне підприємництво : навч. посіб. ; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2018. 153 с.
14. Основи економіки, підприємництво та економічна безпека : навч. посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: С. О. Стойка, В. О. Стойка ; [рец.: В. Ф. Семенов, О. Л. Бурляй, О. П. Кірдан]. Умань : Візаві, 2019. 195 с.

15. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України : наук.-практ. посіб. Д. А. Антонюк [та ін.] ; Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 409 с.
16. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / [Мельник Л. Г. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник, д-ра екон. наук, проф. Л. М. Таранюка. Суми : Університетська книга, 2018. 572 с.
17. Подвігіна В.І. Основи підприємництва: навчальний посібник. К.: КНТ, 2009. 64 с.
18. Пунько Б. М. Основи підприємницької діяльності : навч. посіб. для ун-тів. Т. 2 : Міжнародний бізнес. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС. 2018. 415 с.
19. Тягунова Н. М., Спориш О. А. Підприємництво і бізнес-культура : кредитно-модульний курс : навчальний посіб. : рек. МОН України як навч. посіб. для студ. ВНЗ / МОН України, ВНЗ Укоопспілки, «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». Київ : Центр учебової літератури, 2017. 117 с.
20. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво – шлях до створення інноваційного бізнесу : [навч. посіб.]. Київ : Друк. двір Олега Федорова, 2018. 171 с.
21. Шваб Л. І. Основи підприємництва: навчальний посібник. К.: Каравела, 2006. 344 с.
22. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / МОН України, Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». Київ : Центр учебової літератури, 2017. 231 с.
23. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / МОН України, Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». Київ : Центр учебової літератури, 2018. 231 с.
24. Ясинський В. В., Гайдай О. О. Бізнес – планування: теорія і практика: навч. посіб. К.: Каравела, 2004. 232 с.

Затверджено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом (протокол № 11 від 20 квітня 2023 р.).

Голова фахової атестаційної комісії

Людмила ШМАЛЙ

Завідувач кафедри

Світлана ПОДЗІГУН

